

Solutions you trust and afford

DM Consulting Services

Outsourcing, Consulting, Sourcing, Intelligence

Studim fizibiliteti për implementimin e sistemit të integruar për të dhënat EITI në Shqipëri

Mars, 2015

DM Consulting Services

Rr. Ibrahim Rugova Pll.Leskova, 2/7

Tirana, Albania

Tel: +355-42-272622

Të drejtat e rezervuara © 2015 DM Consulting Services (DMCS)

Të drejtat e autorit, informacioni konfidencial, patentat, të drejtat e projektimit dhe të gjitha të drejtat e tjera të pronësisë intelektuale të çfarëdo natyre të paraqitura në këtë material janë dhe do të mbeten pronë e vetme dhe ekskluzive e Consulting Services (DMCS). Informacioni i paraqitur këtu besohet të jetë i saktë dhe i besueshëm.

Përmbledhje ekzekutive

Ky studim fizibiliteti fokusohet në vlerësimin e sistemit të integruar të të dhënave për EITI. Studimi është ndërmarrë në bashkëpunim të ngushtë me EITI dhe të gjitha palët e interesuara. Për përgatitjen e këtij raporti janë zhvilluar takime me përfaqësues të departamenteve të teknologjisë së informacionit për secilën nga institucionet. Të dhënat dhe informacionet që ne i jemi referuar janë marrë nga takimet dhe komunikimet elektronike midis palëve të interesuara, si dhe dokumentet, VKM, ligjet dhe informacione të tjera të rëndësishme për kryerjen e studimit të publikuara.

Ky studim është hapi i parë i projektit për informatizimin e sistemit të të dhënave të EITI-it në nivel ndërinstytucional. Studimi është kryer nga një ekip ekspertësh të DMCS-së. Ekipi i ekspertëve¹ ka hartuar rekomandimet e nevojshme bazuar në takimet me stafin e EITI-it dhe përfaqësues të aktorëve të tjerë si Ministria e Financave, Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve, Drejtoria e Përgjithshme e Doganave dhe AKBN, bazuar në dokumentet përkatëse si dhe në praktikat më të mira nga projekte të ngjashme.

Studimi përbëhet nga shtatë seksione ku seksioni i dytë paraqet objektivat e studimit si dhe informacione rreth paleve të interesuara. Kapitulli i tretë pasqyron metodologjinë që DMCS ka ndjekur për kryerjen e këtij studimi fizibiliteti dhe metodën e vlerësimit që është ndjekur për të arritur në konkluzionet e mëposhtme.

Në seksionin e katërt pasqyrohet analiza e gjendjes aktuale për secilën nga institucionet. Grupi i punës ka vlersuar institucionet respektive, nëse posedojnë një sistem për mbajtjen dhe përpunimin e të dhënave, si dhe mundësia e integritit të institucioneve me EITI. Ekipi i ekspertëve ka vlerësuar mundësinë e transmetimit në formën e automatizuar nga sistemi i palëve të interesuar te sistemi i EITI nëpërmjet kanalit të sigurtë GovNET. Në vijim të punës tonë është kryer vlersimi në rastin kur institucionet disponojnë një sistem për marrjen dhe dërgimin e të dhënave nëpërmjet GovNET dhe në rastin kur institucioni nuk ka një sistem të tillë. Gjithashtu është vlerësuar plani për ndërtimin e sistemit të informatizuar në të ardhmen si dhe mundësitë e stafit mbi procesin e integritit të sistemeve apo nëse sistemi duhet të mirëmbahet nga një palë e tretë. Gjithashtu ky seksion jep një pasqyrë të kuadrit ligjor që përfshihet në procesin e integritit të sistemit të EITI me palët e interesuara dhe nëse ka nevojë për ndonjë ndryshim apo shtesë për të konsoliduar këtë proces.

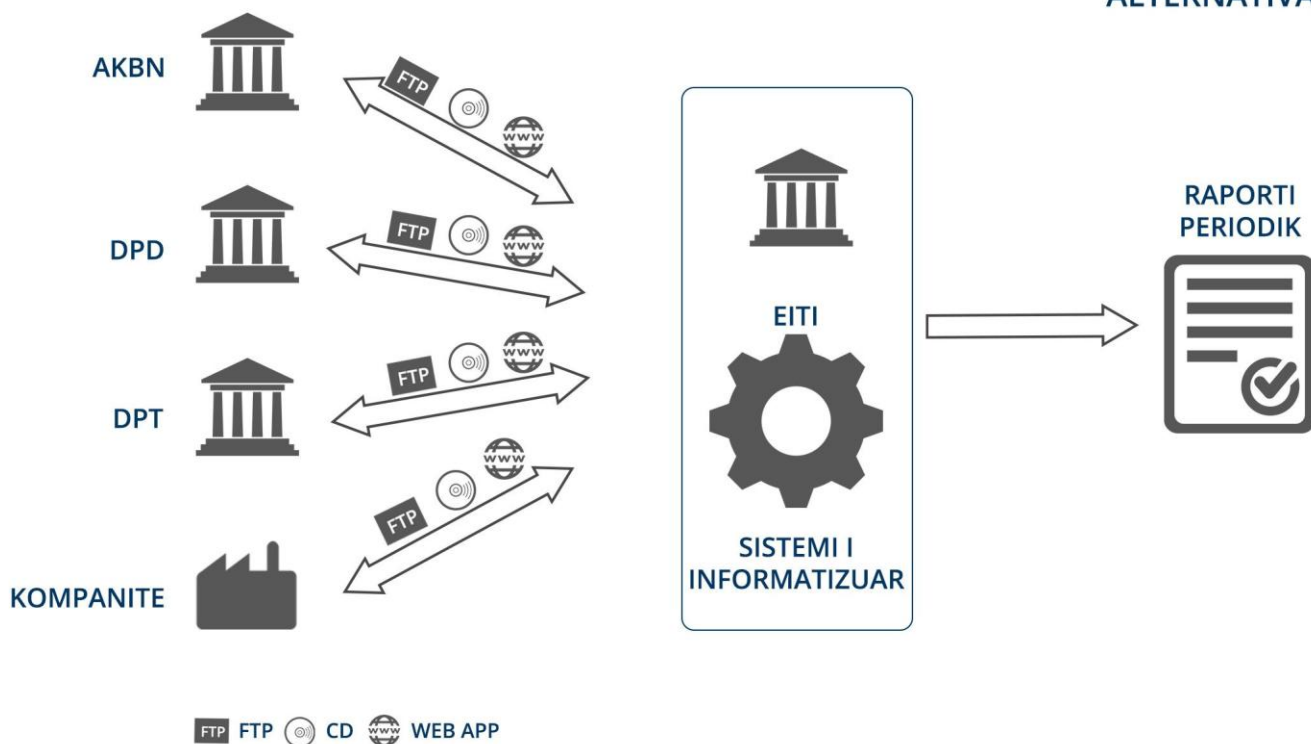
Përfaqja e sistemit të EITI pasqyrohet në seksioni e pestë ku paraqiten kërkesat funksionale dhe kërkesat jo-funksionale të sistemit që EITI duhet të ketë. Gjithashtu përshkruhet i gjithë procesi për interoperabilitetin ku pasqyrohet korniza e ndërveprimit midis palëve të interesuara dhe specifikimet teknike për realizimin e këtij integriti duke përshkruar hapat që duhen marrë për realizimin e ndërveprimit institucional.

¹ Ekipi përbëhet nga tre ekspertë: z. Dritan Mezini, z. Silvin Laze dhe z. Ervin Cfarku ekspertë IT

Në seksionet e mëposhtme paraqiten konkluzionet dhe zgjidhjet tona që i sugjerohet EITI për të integruar sistemin e të dhënave. Në përfundim të raportit janë rekomanduar dy alternativa, alternativa e automatizuar (online) dhe alternativa manuale (offline).

Në alternativën manuale sistemi in EITI nuk do jetë pjesë e GovNET dhe të dhënat transmetohen nëpërmjet kanaleve dytësore si FTP, CD, Web Application, forma online elektronike për raportim nga kompanitë etj., në një format të paracaktuar midis palëve të interesuara. EITI duhet të importojë këto të dhëna në sistemin e informatizuar nga ku sistemi prodhon raportet e paracaktuara për tu përdorur në raportin final. Në këtë alternativë përfshihen vetëm kostot e ndërtimit të sistemit të informatizuar si dhe serveri ku do të instalohet ky sistem. Duke marrë parasysh që në këtë alternative nuk përfshihen kostot e lidhjes me GovNET si dhe pajisjet harduerë dhe softuerë që nevojiten kostoja totale është me ulët se alternativa e automatizuar dhe është vlerësuar me një kosto totale [REDACTED].

ALTERNATIVA 1

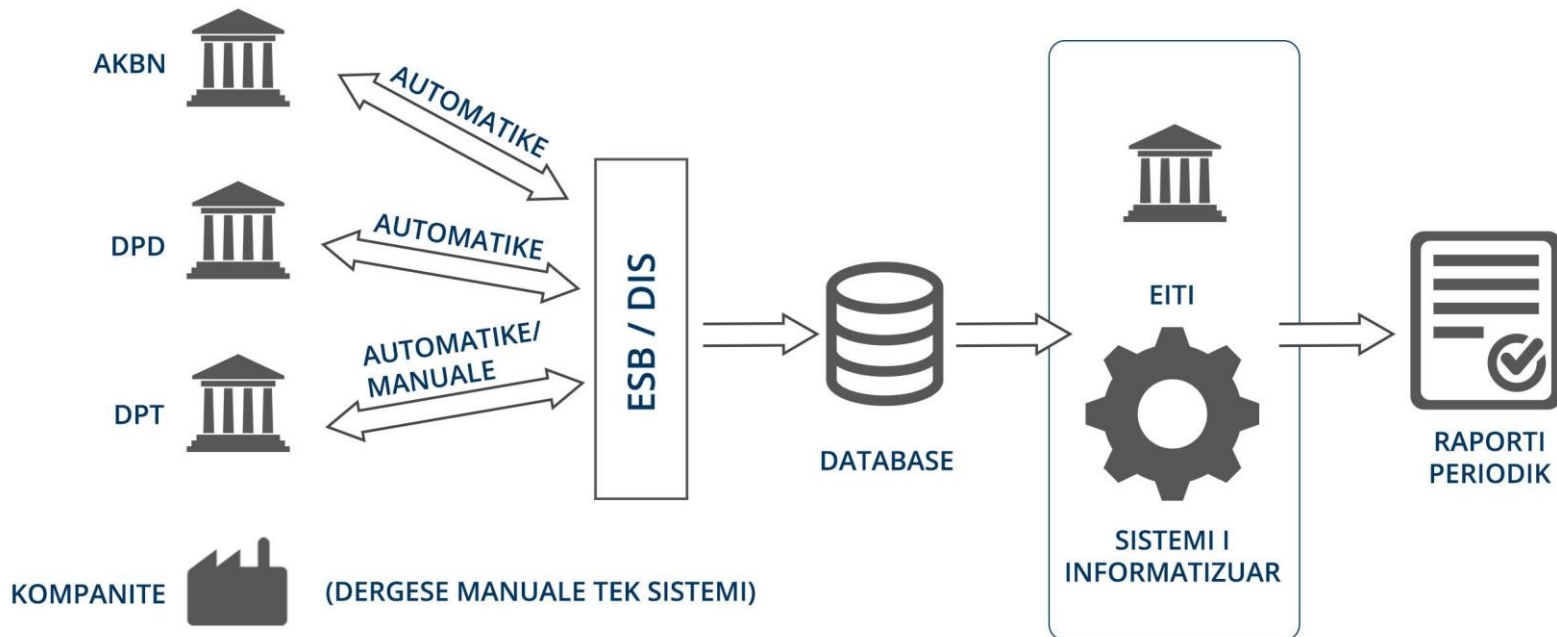

Në alternativën e automatizuar përfshihen të gjitha palët e interesuara që disponojnë një sistem të informatizuar për ruajtjen e të dhënave dhe bëjnë pjesë në GovNET. Në këtë alternativë sistemi i EITI duhet të bëhet pjesë e GovNET dhe të dhënat që kërkohen nga EITI transmetohen nëpërmjet kanalit ESB pjesë e GovNET. Me këtë metodë mënjahen gabimet që vijnë nga faktori njerëzor në hedhjen dhe përpunimin e të dhënave. Gjithashtu të dhënat që do të transmetohet janë të certifikuar në mënyrë dixhitale nga e cila mund të vërtetohet autenticiteti dhe siguria e tyre gjatë transmetimit. Kjo alternativë ka kosto më të larta se alternativa e parë e shpjeguar më poshtë pasi përfshihen kostot e ndërtimit të sistemit të EITI dhe kostot e lidhjes me

GovNET. Pas analizës që bëhet në kapitullin e gjashtë implementimi i kësaj alternative ka një kosto vlerësimi prej [REDACTED].

Përfaqsj e sugjeruar është implementimi i procesit në disa hapa. Sugjerohet që fillimisht është

ALTERNATIVA 2

krijimi i një sistemi manual. Alternativa manuale e importimit të të dhënave ka një avantazh në kohë dhe kosto fillestare pasi sistemi vihet në punë në një kohë më të shpejtë. Faza e parë të perfundojë brenda një periudhe 3-6 muaj nga fillimi i procesit. Sugjerojmë që sistemi të mundësoj lidhjen me ESB/DIS që në fazën e parë, pa qënë e nevojshme ndërhyrja e metejshme ne fazën e dytë. Procesimi i raporteve do të kryhet njësoj si marrja e të dhënave në mënyrë të automatizuar. Në fazën e dytë, i njëjti sistem i implementuar do të zhvillohet për komunikimin nëpërmjet kanalit ESB pjesë e GovNET, duke lejuar kështu shkëmbimin e të dhënave midis institucioneve në një proces më të shpejtë, më i saktë dhe më i sigurtë.